«8D01701 – Kazak Dili ve Edebiyatı " eğitim programının doktora öğrencisi Ametkhan Zhanat'ın Felsefe Doktoru (PhD) derecesini almak için sunduğu "Genel eğitim veren okullarda "Zar Zaman" şairlerinin eserlerini öğretme yöntemi" doktora tezi çalışmasına yurtdışı danışmanının

Görüşü:

Ametkhan Zhanat'ın "Genel eğitim veren okullarda "Zar Zaman" şairlerinin eserlerini öğretme yöntemi" başlıklı doktora tezi, çağdaş Kazak edebiyatının okul programlarında öğretilmesi sürecinde karşılaşılan temel meselelerden biri olan tarihi-edebi dönemlerin öğrenci bilincine aktarılmasının yöntemsel temellerini irdelemesi bakımından dikkat çekici bir çalışmadır.

Araştırmacı, XIX. yüzyılda ortaya çıkan ve Kazak edebiyatında önemli bir yere sahip olan "Zar Zaman" edebi yöneliminin tarihi ve toplumsal zeminini ayrıntılı biçimde analiz etmiş, bu doğrultuda söz konusu akıma mensup şairlerin eserlerinin genel eğitim sistemine nasıl etkili biçimde entegre edilebileceğini ortaya koymuştur. Çalışmada özellikle Dulat Babatayulı, Şortanbay Kanayulı ve Murat Mönkeulı gibi şairlerin eserleri içerik ve dil özellikleri açısından sistematik olarak ele alınmıştır ve bu metinlerin öğrencilerin yaş ve algı düzeyine uygun olarak sınıf ortamında nasıl işlenebileceğine dair örnek ders planları ve uygulamalı etkinlik örnekleri sunulmuştur.

Tezde, S. Qırabayev, R. Nurgali, B. Maytanov, K. Jüsip, A. Espenbetov, B. Abdigaziulı ve B. Omar gibi Kazak edebiyatı araştırmacılarının görüşlerine başvurulmuştur. Aynı zamanda K. Berjanov, K. Jumaşev, S. Qaliev, K. Eralı ve J. Abiev gibi eğitim bilimcilerin yöntemsel yaklaşımlarından yararlanılmıştır. Araştırmacı, Kazakistan'daki eğitim içeriğinin güncellenmesine paralel olarak edebiyat öğretiminde birey merkezli, değer odaklı ve yetkinlik temelli yaklaşımları başarıyla uygulamış; Zar Zaman şiirinin eğitsel, tarihi ve düşünsel önemini temellendirmiştir.

Çalışmanın bilimsel yeniliği, "Zar Zaman" edebi yönelimine ait şiirlerin, çağdaş okul ortamında öğrencilerin yaş düzeyine uygun biçimde modern öğretim yöntemleriyle sunulma yollarını bilimsel temelde sistemleştirmesinden kaynaklanmaktadır. Söz konusu tez, edebiyat öğretimi alanında içerik zenginliğini milli-manevi değerlerle bütünleştirerek sunan güncel ve özgün bir araştırmadır.

Araştırma kapsamında, XIX. yüzyıl Kazak toplumunun sosyal-siyasal koşulları temelinde doğan "Zar Zaman" edebi yönelimi kapsamlı biçimde ele alınmış ve bununla birlikte bu yönelimin önde gelen temsilcileri olan Dulat, Şortanbay, Murat ve diğer şairlerin şiirlerindeki toplumsal eleştiri, milli kimlik, dini inanç ve geleneksel değer temaları ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Elde edilen bilgiler, bu eserlerin okul müfredatına pedagojik olarak nasıl dahil edilebileceğine yönelik etkili yöntemsel önerilerle desteklenmiştir.

Tez, güncel öğretim anlayışlarını – birey merkezli eğitim, değer temelli öğrenme, yetkinlik yaklaşımı – dikkate alarak hazırlanmıştır ve önerilen ders planları, yöntemsel yönergeler ve etkinlik örnekleriyle çalışmanın pratik katkısı güçlendirilmiştir. Bilimsel-teorik altyapısı sağlam, pedagojik önerileri açık ve uygulanabilir olan bu tez, edebiyat öğretimi ile eğitim bilimi arasında köprü kuran nitelikli bir akademik çalışmadır.

Tez, bilimsel standartlara tam olarak uygun biçimde hazırlanmış; içeriği zengin, yapısı düzenli ve hem edebi hem pedagojik temeli sağlam bir araştırmadır. Ulaşılan sonuçlar, edebiyat öğretimi kuramına ve uygulamasına anlamlı katkılar sağlayabilecek niteliktedir. Araştırmacı, eğitim ve edebiyat öğretimi disiplinleri kesişiminde özgün bir bilimsel emek ortaya koymuştur.

Sonuç olarak, söz konusu doktora tezi bilimsel gereklilikleri karşılayan, ortaöğretimde edebiyat eğitiminin içeriğini geliştirmeye yönelik somut katkılar sunan nitelikli bir çalışmadır.

Hazırlanan araştırma, günümüz filoloji, felsefe ve kültürel çalışmalar alanlarında hem kuramsal hem de uygulamalı bağlamda anlamlı katkılar içermektedir. Bu yönüyle, XX. yüzyılın sonu ve XXI. yüzyılın başlarındaki Kazak edebiyatındaki sanatsal süreçleri bilimsel bir bakışla değerlendiren değerli bir tez olarak değerlendirilmektedir.

Ametkhan Zhanat'ın gerçekleştirdiği bu çalışmanın güncelliğini ve bilimsel içeriğini dikkate alarak, 8D01701–Kazak Dili ve Edebiyatı programı kapsamında Felsefe Doktoru (PhD) unvanını almaya tam anlamıyla layık olduğunu düşünmekteyim.

Hacettepe Üniversitesi,
Türk Halk Bilimi Bölümü,
Edebiyat Fakültesi Profesörü
Gulin Öğüt Eker.

Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті «8D01701-қазақ тілі мен әдебиеті» білім беру бағдарламасының докторанты Аметхан Жанаттың философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынған «Зар заман ақындары шығармаларын жалпы білім беретін мектепте жаңаша оқыту жолдары» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына пікір

«Зар заман ақындары шығармаларын жалпы білім беретін мектепте жаңаша оқыту жолдары» атты диссертациялық жұмыс қазіргі қазақ әдебиетін мектепте оқытудың өзекті мәселелерінің бірі – тарихи-әдеби кезеңдердің ерекшеліктерін оқушы санасына жеткізу жолдарын қарастыруымен құнды. Зерттеу барысында автор «Зар заман» әдеби бағытының тарихи-әлеуметтік негіздерін ашып, осы бағыттағы ақындардың шығармашылығын оқу үдерісіне тиімді енгізу жолдарын ұсынған. Атап айтқанда, Дулат Бабатайұлы, Шортанбай Қанайұлы, Мұрат Мөңкеұлы секілді ақындар шығармаларының мектеп оқушысының танымына сай мазмұндық және тілдік ерекшеліктері жүйеленіп, сабақ үлгілері мен тапсырмалар арқылы көрініс тапқан.

Ғылыми еңбекте С. Қирабаев, Р. Нұрғали, Б. Майтанов, Қ. Жүсіп, А. Еспенбетов, Б. Әбдіғазиұлы, Б.Омар сынды ғалымдардың еңбектері сәтті пайдаланылған. Сонымен қатар, әдістемелік негізде К. Бержанов, Қ. Жұмашев, С. Қалиев, Қ. Ералы, Ж. Әбиев сияқты педагог-ғалымдардың әдістемелік тұжырымдарына сүйенген. Зерттеуші білім беру мазмұнының жаңартылуына сәйкес әдебиетті оқытуда тұлғалық-бағдарлы, құндылыққа негізделген, құзыреттілікке бағытталған әдістерді тиімді қолданған.

Жұмыстың ғылыми жаңалығы – аталған бағыттағы шығармаларды қазіргі мектеп оқушысының жас ерекшелігіне сәйкес, жаңаша әдістемемен ұсыну жолдарын негіздеуімен айқындалады. «Зар заман ақындары шығармаларын жалпы білім беретін мектепте жаңаша оқыту жолдары» тақырыбындағы диссертациялық жұмыс – қазіргі әдеби білім мазмұнын ұлттық рухани құндылықтармен байытуға бағытталған өзекті ғылыми зерттеу. Зерттеу жұмысында XIX ғасырдағы әлеуметтік-саяси жағдайға байланысты туған «Зар заман» әдеби ағымы, оның көрнекті өкілдері – Дулат, Шортанбай, Мұрат, т.б. шығармаларының мазмұны мен идеясы жүйелі талданған. Автор бұл ақындардың поэзиясындағы қоғамдық сарын, ұлттық сана, дін мен діл тақырыптарын терең ашып, оларды мектеп бағдарламасына енгізудің тиімді әдістерін ұсынған.

Диссертацияда қазіргі әдістемелік ұстанымдар, құндылыққа негізделген білім беру, тұлғалық-бағдарлы оқыту, құзыреттілік тәсілдер ескерілген. Сабақ жоспары, әдістемелік нұсқаулықтар, тапсырма үлгілері – зерттеудің тәжірибелік маңызын арттырады. Зерттеуші педагогика мен әдебиет әдістемесінің тоғысында тың ізденіс жасаған.

Диссертациялық жұмыс ғылыми талаптарға толық сай келеді, мазмұны бай, құрылымы жүйелі, әдеби және әдістемелік негізі нақты. Зерттеу

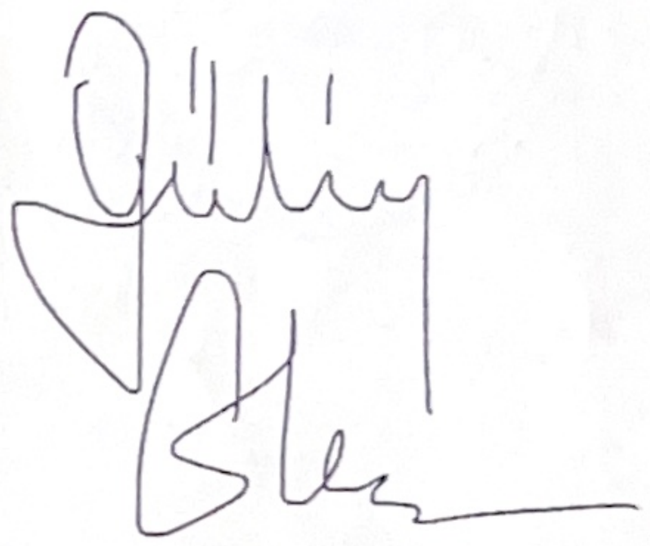
нәтижелері әдебиетті оқыту теориясы мен тәжірибесіне өз үлесін қосады. Автор педагогика мен әдебиет әдістемесі шеңберінде терең ізденіс жүргізген.

Қорытынды: диссертациялық жұмыс ғылыми талаптарға сай орындалған, мектептегі әдеби білім мазмұнын жетілдіруге өз үлесін қоса алады.

Жазылған зерттеу жұмысының қазіргі филология, философия және мәдениеттану салалары бойынша теориялық және тәжірибелік маңызы бар. Бұл XX ғасырдың соңы мен XXI ғасырдың басындағы қазақ әдебиетіндегі көркемдік үрдістерді ғылыми пайымдауда теориялық және тәжірибелік маңызы бар жұмыс болып саналады.

Аметхан Жанаттың зерттеу жұмысының өзекті екенін айта отырып, «8D01701-қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін лайықты жұмыс деп санаймын.

Шетелдік кеңесші: Хажеттепе университеті
Түркі фольклоры департаменті
Әдебиет факультетінің профессоры
Gulin OGUT EKER

Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы.
Он сегізінші мамыр екі мың жиырма алтыншы жыл.
Құжатты түрік тілінен қазақ тіліне аударған аудармашы
ЕРГАЛИЕВА ЖАННА ЖАКСЫЛЫКОВНА, ЖСН 770508402023.

Қолы Ергалиева Жанна Жаксылыковна

Мен, Егембердиева Сандугаш Каримбаевна, Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Заң көмегін ұйымдастыру және халыққа заң қызметін көрсету комитетінің 2006 жылғы 26 желтоқсанда берген № 0000704 мемлекеттік лицензиясы негізінде әрекет етуші Алматы қаласының нотариусы, аудырмашы ЕРГАЛИЕВА ЖАННА ЖАКСЫЛЫКОВНАНЫҢ қолының түпнұсқалығын куәландырамын. Аудармашының жеке басы анықталды, әрекет қабілеттілігі мен өкілеттігі тексерілді.

Тізілім № 2839
Тарифке сәйкес өндірілді.
Нотариус

Прошнуровано, пронумеровано и скреплено печатью Нотариус на 2 листах

ST09035169209971395 24P496056E
Нотариаттық іс-әрекеттің бірегей нөмірі / Уникальный номер нотариального действия